

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 105/09-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti P., spol. s r. o., B., zastúpenej JUDr. O. Š., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 199/2007 z 30. júla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti P., spol. s r. o., o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. októbra 2008 doručená sťažnosť spoločnosti P., spol. s r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorej namieta porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 199/2007 z 30. júla 2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou Okresnému súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) 1. apríla 2003 domáhala určenia neplatnosti zmluvy o budúcej kúpnej zmluve, ktorú uzavrel právny predchodca sťažovateľky s odporcom.

Okresný súd rozsudkom č. k. 7 C 53/03-460 z 28. septembra 2005 žalobu zamietol. Na základe odvolania sťažovateľky vo veci rozhodoval Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), ktorý rozsudkom sp. zn. 3 Co 20/06 z 19. apríla 2007 prvostupňový rozsudok okresného súdu zmenil tak, že určil neplatnosť napadnutej zmluvy.

Na dovolanie sťažovateľkinho odporcu najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 199/2007 z 30. júla 2008 rozsudok krajského súdu ako súdu odvolacieho zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozsudku okrem iného uviedol, že *„otázka platnosti zmluvy o budúcej zmluve z 25. 05.2001, ktorú žiadala žalobkyňa vyriešiť na základe samostatne podanej žaloby, sa tak či tak má riešiť ako predbežná otázka v inom súdnom konaní začatom na základe inej žaloby (o nahradenie vyhlásenia vôle). Keďže táto otázka má vo vzťahu k inej otázke (splnenia podmienok pre nahradenie vyhlásenia vôle žalobkyne súdom) povahu len predbežnej otázky, ktorá i tak bude riešená v inom súdnom konaní, nemá žalobkyňa v danom prípade naliehavý právny záujem na ňou požadovanom určení v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p.“*. O tento právny názor oprel najvyšší súd v zásade svoje rozhodnutie vo veci.

S uvedeným právnym názorom sťažovateľka nesúhlasí a v podanej sťažnosti popri podrobnej argumentácii, ktorou zdôvodnila existenciu svojej právnej neistoty a naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti napadnutej zmluvy, okrem iného uviedla:

«Je neprípustné, aby podľa právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveného v rozsudku zo dňa 30.07.2008, sp. zn. 3Cdo 199/2007 navrhovateľka nemala možnosť obrátiť sa v stave objektívnej právnej neistoty s návrhom na určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je na príslušný súd, ale bola by nútená tento stav trpieť a čakať na to, kedy niekto iný podá osobitný návrh, aby sa v tom konaní ako o predbežnej

otázke rozhodlo aj o tom, čoho sa navrhovateľka nemohla domáhať samostatným určovacím návrhom, a to za predpokladu, že nebude zo strany navrhovateľa v rámci jeho dispozičného oprávnenia návrh za konania vzatý späť! ...

Dovolací súd v rámci riešenia otázky naliehavého právneho záujmu navrhovateľky (§ 80 písm. c) O.s.p) v rámci dovolacieho konania vzal na zreteľ len tú skutočnosť, že v každom súdnom konaní o žalobe smerujúcej k nahradeniu vyhlásenia vôle, ktorá bola podaná z dôvodu nesplnenia záväzku protistrany vyplývajúceho zo zmluvy o budúcej zmluve, musí súd vždy skúmať, či zmluva o budúcej zmluve bola platne uzavretá a či žalobu podala oprávnená osoba v zákonom určenej prekluzívnej lehote a či záväzok uzavrieť zmluvu nezanikol. Dovolací súd tak vychádzal výlučne z názoru, že ak právna otázka platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k spornej otázke existencie práva alebo povinnosti, nieje daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky v samostatnom konaní.

Dňa 16.12.2002 bola medzi navrhovateľkou a Fondom národného majetku Slovenskej republiky uzatvorená Zmluva o predaji časti podniku č. 2128/2002 (ďalej len „Zmluva o predaji časti podniku“), na základe ktorej navrhovateľka nadobudla časť podniku -zdravotníckeho zariadenia Polikliniky R., B.

Podľa čl. VII ods. 9 Zmluvy o predaji časti podniku sa kupujúci (navrhovateľka) zaviazala prediť byt v súlade s prílohou č. 16 zmluvy terajšiemu nájomníkovi a v súlade so zákonom č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov. Nakoľko navrhovateľka považovala prílohu č. 16 Zmluvy o predaji časti podniku, ktorou je Zmluva o budúcej zmluve zo dňa 25.05.2001, za neplatnú, a to z dôvodov ktoré sú podrobne rozvedené najmä vo vyjadrení k dovolaniu zo dňa 10.09.2007, v dôsledku čoho za neplatnú považovala aj Zmluvu o predaji časti podniku v časti článku VII ods. 9. nedošlo zo strany navrhovateľky k splneniu povinnosti, ktorá jej z článku VII ods. 9 vyplývala, porušenie ktorej bolo zabezpečené možnosťou odstúpenia od Zmluvy o predaji časti podniku Fondom národného majetku SR.

Navrhovateľka sa obrátila na príslušný súd so samostatnou žalobou o určenie neplatnosti zmluvy o budúcej zmluve zo dňa 25.05.2001 práve z dôvodu hrozby odstúpenia od Zmluvy o predaji časti podniku č. 2128/2002 zo dňa 16.12.2002 zo strany Fondu národného majetku Slovenskej republiky ...»

Podľa sťažovateľky „Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplýva, že u navrhovateľky existoval a stále existuje naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o budúcej zmluve zo dňa 25.05.2001 uzavretej medzi odporcom a Poliklinikou R. v predmetnom konaní.

Dovolací súd v rámci riešenia otázky naliehavého právneho záujmu navrhovateľky (§ 80 písm. c/ O.s.p) v rámci dovolacieho konania nevzal na zreteľ všetky okolnosti dôsledkom ktorých bolo navrhovateľkyne právne postavenie ohrozené, čo vyvolávalo u navrhovateľky stav právnej neistoty, ktorý nebolo možné odstrániť iným právnym prostriedkom ako samostatnou určovacou žalobou, ale výlučne vychádzal len z názoru, že ak právna otázka platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k spornej otázke existencie práva alebo povinnosti, nie je daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky v samostatnom konaní.“.

Ďalej sťažovateľka poukazuje na povinnosť všeobecných súdov „poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov ..., ako aj na judikatúru ústavného súdu uviedla, že názor najvyššieho súdu označujúci jej samostatný návrh na určenie neplatnosti zmluvy o budúcej zmluve za nástroj procesne „nevhodný“ by sa v prípade jeho akceptovania „prejavil u navrhovateľa v konečnom dôsledku ako odmietnutie výkonu spravodlivosti a strata viery v súdnu ochranu“.

Podľa sťažovateľky z dôvodov uvedených v sťažnosti došlo napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto navrhuje ústavnému súdu nálezom takto rozhodnúť:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.07.2008, sp. zn. 3Cdo 199/2007 v právnej veci navrhovateľa: P. spol. s r.o. , so sídlom v B. proti odporcovi: A. S., bytom B., v právnej veci o neplatnosť právneho úkonu porušené bolo.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.07.2008, sp. zn. 3Cdo 199/2007 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 100.000,-Sk (slovom: stotisíc slovenských korún), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný sťažovateľovi vyplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet vedený v Slovenskej sporiteľni a.s., č.ú. : 11442795/0900.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť spoločnosti P. spol. s r.o. trovy konania v sume 8.013,- Sk (slovom osemtisíctrinásť slovenských korún) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jej právneho zástupcu, advokáta, JUDr. O. Š., B.“

Sťažovateľka ďalej uviedla, že s predmetným konaním bezprostredne súvisí viacero súdnych konaní, ktoré sú až do právoplatného skončenia tohto konania prerušené. Podľa jej názoru, ak by došlo k realizácii napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu v intenciách v ňom vyjadreného právneho názoru ešte pred rozhodnutím ústavného súdu, mohol by vzniknúť v jej neprospech len ťažko napravitelný právny stav. Z toho dôvodu navrhuje odložiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu v zmysle § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) do právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu o sťažnosti.

V závere sťažnosti sťažovateľka oznámila, že netrvá na tom, aby predmetná vec bola prerokovaná ústavným súdom na verejnom ústnom pojednávaní.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 199/2007 z 30. júla 2008, ktorým bol v rámci dovolacieho konania zrušený rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 Co 20/06 z 19. apríla 2007 ako súdu odvolacieho a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého

zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (mutatis mutandis I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Podľa § 80 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä

a) o osobnom stave (o rozvode, o neplatnosti manželstva, o určení, či tu manželstvo je alebo nie je, o určení rodičovstva, o osvojení, o spôsobilosti na právne úkony, o vyhlásení za mŕtveho);

- b) o splnení povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo z porušenia práva;
- c) o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

V okolnostiach prípadu sťažovateľka predovšetkým namieta, že najvyšší súd ako dovolací súd porušil jej základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože svojím rozhodnutím poprel *„existenciu naliehavého právneho záujmu navrhovateľky na určení neplatnosti zmluvy o budúcej zmluve zo dňa 25.05.2001 uzavretej medzi odporcom a Poliklinikou R. v predmetnom konaní“*.

Sťažovateľka naopak tvrdí, že naliehavý právny záujem na určení neplatnosti predmetnej zmluvy o budúcej zmluve u nej existoval a existuje. Podľa jej názoru *„dovolací súd v rámci riešenia otázky naliehavého právneho záujmu navrhovateľky (§ 80 písm. C/ Os.p) v rámci dovolacieho konania vzal na zreteľ len tú skutočnosť, že v každom súdnom konaní o žalobe smerujúcej k nahradeniu vyhlásenia vôle, ktorá bola podaná z dôvodu nesplnenia záväzku protistrany vyplývajúceho zo zmluvy o budúcej zmluve, musí súd vždy skúmať, či zmluva o budúcej zmluve bola platne uzavretá a či žalobu podala oprávnená osoba v zákonom určenej prekluzívnej lehote a či záväzok uzavrieť zmluvu nezanikol. Dovolací súd tak vychádzal výlučne z názoru, že ak právna otázka platnosti alebo neplatnosti právneho úkonu má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k spornej otázke existencie práva alebo povinnosti, nieje daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky v samostatnom konaní.“*

V tejto súvislosti napokon sťažovateľka argumentuje, že *„Takýto právny názor dovolacieho súdu len prispieva k prehĺbeniu sťažovateľovej právnej neistoty, v ktorej sa navrhovateľ nachádza počas celého tohto konania. Keďže sťažovateľ nemal možnosť iného postupu ako obrátiť sa samostatným návrhom o určení neplatnosti Zmluvy o budúcej zmluve a o vydanie predbežného opatrenia na príslušný súd, ktorý však bol Najvyšším súdom SR v predmetnom rozsudku označený za nástroj procesné „nevhodný“ („nepripustný“), takýto názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky by sa v prípade jeho*

akceptovania prejavil u navrhovateľa v konečnom dôsledku ako odmietnutie výkonu spravodlivosti a strata viery v súdnu ochranu. “.

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že tak ako judikatúra Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom), aj doterajšia judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (napríklad v prípade Delcourt, resp. Monnel a Morris) pod spravodlivým súdnym procesom (fair hearing) v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu.

Z napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že hlavným dôvodom zrušenia rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 Co 20/06 z 19. apríla 2007 bola skutočnosť, že v dovolaní uvedenú námietku týkajúcu sa nepreskúmateľnosti rozhodnutia krajského súdu v otázke vysporiadania sa s existenciou naliehavého právneho záujmu v predmetnej veci uznal za dôvodnú, a v súvislosti s tým najvyšší súd tiež konštatoval, že súčasťou právneho posúdenia veci v danom prípade malo byť zo strany krajského súdu aj posúdenie, či žalobkyňa (sťažovateľka) má naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy.

Najvyšší súd napadnutým rozhodnutím zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 Co 20/06 z 19. apríla 2007 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, čo bez akýchkoľvek pochybností znamená, že napadnutým rozhodnutím sa konanie o určení neplatnosti zmluvy o budúcej zmluve neskončilo. V danom prípade nejde o konečné rozhodnutie, ktorého dôsledkom by bolo právoplatné skončenie veci, prípadne zastavenie súdneho konania.

Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti zrušujúceho rozhodnutia najvyššieho súdu nemôže byť samo osebe dôvodom na namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd neodmietol sťažovateľke poskytnutie súdnej ochrany, vecou sa zaoberal a rozhodol o nej. Sťažovateľka bude mať možnosť v ďalšom štádiu konania pred všeobecnými súdmi uplatniť ochranu označených práv aj svoju argumentáciu týkajúcu sa skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany týchto práv, ktorých porušenie namieta vo svojej sťažnosti. V danej

veci sa súdne konanie nachádza v štádiu odvolacieho konania na krajskom súde, pričom k namietaným skutočnostiam sa sťažovateľka bude môcť v konaní pred krajským (eventuálne najvyšším) súdom vyjadriť a o týchto všeobecný súd musí rozhodnúť.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je v tomto štádiu konania pred všeobecnými súdmi daná jeho právomoc na prerokovanie veci, preto ústavný súd sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z tohto dôvodu už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol.

Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného nedostatku právomoci ústavného súdu meritórne o sťažnosti rozhodnúť už osobitne neskúmal, či namietaný rozsudok najvyššieho súdu z 30. júla 2008 nie je arbitrárny alebo zjavne neodôvodnený. Napriek tomu považuje za potrebné uviesť, že aj v tomto prípade platí, čo už opakovane zdôraznil vo svojich doterajších rozhodnutiach, že všeobecné súdy musia pri výklade a aplikácii relevantnej právnej úpravy postupovať vždy tak, aby primárne nedochádzalo k odopreniu spravodlivosti vo vzťahu k účastníkom konania, prípadne k narušeniu alebo ohrozeniu ich právnej istoty.

V danej veci sa najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí neodchýlil od štandardnej judikatúry všeobecných súdov, podľa ktorej určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená vtedy, ak požadované určenie má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k tomu, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, vrátane toho, že v prípade neosvedčenia nalievajúceho právneho záujmu súd zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Na druhej strane ústavný súd pripomína, že aj pri posudzovaní tejto právnej otázky nemôže súd aplikovať zákon a judikatúru mechanicky, ale vždy musí vychádzať zo všetkých známych okolností konkrétneho prípadu. V danom prípade možno za takúto významnú okolnosť považovať skutočnosť, že aj keď podľa svojho obsahu je žalobou napadnutá zmluva o budúcej kúpnej zmluve synallagmatickej povahy, nemožno spravodlivo očakávať, že sa jej naplnenia bude domáhať strana, ktorá ju považuje za absolútne neplatnú (sťažovateľka). V tomto smere teda možno prisvedčiť sťažovateľke, že bez vyriešenia otázky platnosti predmetnej zmluvy v samostatnom konaní bude do budúcnosti odkázaná na vôľu

a rozhodnutie druhej zmluvnej strany, či a kedy uplatní svoje právo na súde návrhom na nahradenie prejavu vôle súdom. Podľa názoru ústavného súdu striktné trvanie („za každých okolností“) na dodržaní procesnej podmienky upravenej v § 80 písm. c) OSP nemôže mať pri zachovaní ústavne konformného výkladu a aplikácie právnych predpisov prioritu pred rešpektovaním princípu právnej istoty účastníkov súdneho konania, ak konkrétne okolnosti nasvedčujú možnosti, že táto istota bude narušená, inými slovami, ak by bolo ohrozené právo žalobcu (v danom prípade vlastnícke právo) alebo ak by sa bez rozhodnutia o jeho určovacej žalobe stalo ich postavenie neistým.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2009